

SESJA NAUKOWA Z OKAZJI SZEŚĆDZIESIĘCIOLECIA POWROTU BENEDIKTYNÓW DO LUBINIA

W dniu 8 września 1983 r. odbyła się sesja naukowa w Lubiniu poświęcona przypadającej w tym roku 60 rocznicy powrotu benedyktynów do Lubinia. Sesja została zorganizowana przez Klasztor Benedyktynów przy współudziale Ekspedycji Wykopaliskowej Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN.

Zebranych gości powitał gospodarz klasztoru przeor Karol Meisner OSB. Przewodnictwo całej sesji powierzono prof. dr hab. Zofii Kurnatowskiej, która na wstępie zaznaczyła, że: „W tym roku obchodzimy nie tylko 60-lecie powrotu Benedyktynów do Lubinia, ale i 600-lecie napaści na klasztor, która miała miejsce w 1383 r. podczas walk w okresie bezkrólestwa po śmierci Ludwika Andegawskiego”.

W obradach wzięli udział: bp poznański Stanisław Napierała, a także naukowcy z Krakowa, Poznania, Torunia i Warszawy.

Przewodnictwo sesji przedpołudniowej objął doc. Jerzy Strzelczyk. W tej części wygłoszono trzy referaty.

Pierwszy referat prof. dr hab. Janusza Bieniaka, pt.: *Fundacja klasztoru Benedyktynów w Lubiniu w świetle badań nad elitą władzy w Polsce XII wieku*, przedstawił nowe spojrzenie na fundację opactwa. Punktem wyjścia był z jednej strony przekaz Długosza pod 1113 r. o śmierci komesa Michała i z drugiej początek *Księgi Brackiej* klasztoru lubińskiego. Profesor przedstawił poglądy poszczególnych badaczy na fundację opactwa. Polemizując z prof. Perzanowskim, uznał za prawdziwy tradycyjny pogląd na fundację opactwa przez zmarłego w 1113 r. Michała Starego.

W referacie swoim pt.: *Wyniki dotychczasowych badań archeologicznych nad klasztorem Benedyktynów w Lubiniu*, prof. dr hab. Zofia Kurnatowska zapoznała zebranych ze stanem badań. Do ważniejszych odkryć należy zaliczyć odkrycie istnienia dużego kościoła klasztorowego w XI w., następnie dużego założenia obronnego klasztoru w XII w. Badania nie są jeszcze ukończone. Jednak dotychczasowe wyniki stawiają fundację lubińską w jednym rzędzie z bardziej znanymi fundacjami w Tyńcu i Mogilnie.

W kolejnym referacie pt.: *Z dziejów architektury opactwa lu-*

bińskiego i wystroju kościoła klasztornego, mgr Renata Linette na podstawie przeprowadzonej kwerendy materiałów i własnych badań, przedstawiła nowe materiały do dziejów kościoła i klasztoru lubińskiego. Zapoznała zebranych z odnalezionymi przez siebie planami klasztoru z oznaczeniem funkcji poszczególnych pomieszczeń i widokiem elewacji północnej. Plany te zostały wykonane przed rozbiórką klasztoru z zaznaczeniem miejsc, które należy wyburzyć.

Podczas przerwy zebrani goście mieli możliwość zwiedzenia kościoła klasztornego, kościoła św. Leonarda, klasztoru, wykopalisk oraz wystawy prac nagrodzonych i wyróżnionych w Międzynarodowym Konkursie na małą formę grafiki i ekslibrisu, zorganizowanej przez klasztor lubiński.

Przewodnictwo sesji popołudniowej objął prof. Janusz Bieniak. W tej części wygłoszono cztery referaty.

Prof. dr hab. Maria Dembińska w referacie pt.: *Pożywienie mnichów benedyktyńskich w średniowieczu*, przedstawiła szczegółowo ich sposób odżywiania się od początków powstania zakonu do końca XI w. W omawianym okresie jedli oni dwa posiłki dziennie. Okresu następnego w referacie nie omawiano, ponieważ od XII w. nastąpiły bardzo duże zmiany wżywienia zakonników.

Kolejny referat dr Krystyny Górskiej-Gołaskiej, pt.: *Benedyktyńska wspólnota zakonna w Lubiniu. Jej liczebność, pochodzenie społeczne zakonników i struktury wewnętrzne*, zawierał odpowiedź na pytania: ilu było zakonników?, skąd przybyli? i jaki był ich skład społeczny. Dr K. Górską-Gołaską oparła się w swych badaniach na czterech nekrologach klasztornych.

W referacie swoim pt.: *Srodowisko, z jakiego pochodził i w jakim wzrastał o. Bernard z Wąbrzeźna*, o. Mateusz Skibniewski OSB, mówił o postaci wybitnej w dziejach klasztoru, która jest wspaniałym wzorem, wnoszącym wiele wartości. Ukazał postać o. Bernarda z Wąbrzeźna na tle ówczesnego życia.

W ostatnim referacie pt.: *Okoliczności kasaty klasztoru lubińskiego w świetle dokumentów*, o. Karol Meissner OSB, przedstawił na podstawie odnalezionych dokumentów poszczególne etapy kasaty klasztoru, a także w dużym skrócie historię zakonników od kasaty do dnia dzisiejszego.

Referaty te wzbudziły ożywioną dyskusję, w której dominowały problemy związane z najwcześniejszym okresem historii Lubinia. Dyskusja wykazała potrzebę dalszych badań i dociekań na temat przeszłości opactwa.

WYKAZ SKRÓTÓW

użytych w t. 63: 1985 „Naszej Przeszłości”

- ACr — „Analecta Cracoviensia”. Studia Philosophico-Theologica edita a professoribus Pontificiae Facultatis Theologicae Cracoviae, Kraków 1969
- ADB — *Allgemeine deutsche Biographie* I—LV, Leipzig 1875—1910
- AFr — „Analecta franciscana”. Chronica aliaque varia documenta ad historiam Fratrum Minorum spectantia. Firenze, Quaracchi 1885—
- AFrH — „Archivum franciscanum historicum”, Firenze, Quaracchi, Grottaferrata 1908 —
- AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa
- AGZ — *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tzw. Bernardyńskiego we Lwowie*, I—XXV, Lwów 1868—1935
- AK — „Ateneum Kapłańskie”, Włocławek 1909 —
- AKG — Akta Konsystorza Generalnego
- AKL — Archiwum Klasztoru Lubelskiego
- AKPW — Archiwum Kapucynów Prowincji Warszawskiej
- APW — Archiwum Prowincji Warszawskiej
- APW/wo — Archiwum Państwowe w Wejherowie
- Arch. Kapit. — Archiwum Kapituły Gnieźnieńskiej Gnieźń.
- ArFrKr — Archiwum Franciszkanów w Krakowie
- ArKr — Archiwum Archidiecezjalne w Krakowie
- ArLb — Archiwum Diecezjalne w Lublinie
- ArMKr — Archiwum Misjonarzy w Krakowie na Stradomiu
- ArPW — Archiwum Państwowe m. st. Warszawy i Województwa Warszawskiego w Warszawie
- ArPz — Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu
- ASZC — Archiwum Domu Lokalnego Sióstr Zmartwychwstanek w Częstochowie
- ASZK — Archiwum Sióstr Zmartwychwstanek w Kętach
- ASZP — Archiwum Prowincjalne Prowincji Poznańskiej Sióstr Zmartwychwstanek w Poznaniu
- ASZR — Archiwum Generalne Sióstr Zmartwychwstanek w Rzymie
- ASZW — Archiwum Prowincjalne Prowincji Warszawskiej Sióstr Zmartwychwstanek w Warszawie
- ASZW/wo — Archiwum Domu Lokalnego Sióstr Zmartwychwstanek w Wejherowie
- BJ — Biblioteka Jagiellońska w Krakowie

- BKUL — Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- BŁopLb — Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- Boniecki — A. Boniecki, *Herbarz polski*, I—XVI, Warszawa 1899—1913
- BPANKr — Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
- BSemSd — Biblioteka Seminarium Duchownego w Sandomierzu
- BulFr — *Bullarium franciscanum* I—X, Suppl. I—II, Roma, Quaracchi 1759—1949
- BUWwa — Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego
- CF — „Collectanea franciscana”, Assisi, Roma 1931—
- CodSil — *Codex diplomaticus Silesiae*, Ser. I t. I—XXXVI, Ser. II t. I, Breslau 1857—1940
- CT — „Collectanea Theologica”, Warszawa 1949—
- DHGE — *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastique*, red. A. Baudrillart i in., Paris 1912
- Długosz HP — J. Długosz, *Historiae Polonicae* I—V, Kraków 1873—78
- Długosz LBen — J. Długosz, *Liber beneficiorum dioecesis cracoviensis* I—III, Kraków 1863—64
- Długosz Opera — *Joannis Długossii senioris canonici cracoviensis Opera Omnia*. Cura A. Przedziecki edita, t. 1—14, Kraków 1863—1887
- Długosz Roczniki — *Jana Długosza Roczniki czyli Kronika sławnego Królestwa Polskiego*, Warszawa 1961—
- Dok Kuj Maz — *Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII wieku*, wyd. B. Ulanowski, *Scriptores Rerum Polonicarum* t. 12, Kraków 1888
- DTKP — *Dzieje teologii katolickiej w Polsce* I—III, Lublin 1974—
- Dz. — Dział
- EK — *Encyklopedia Katolicka*, Lublin 1973—
- FrDA — „Freiburger Diözesan Archiv”, Freiburg 1866—
- Historia Mongolorum — *Historia Mongolorum*, w: *Sinica Franciscana* wyd. A. van den Wyngaert, Quaracchi 1929 t. I
- HP — *Hagiografia polska. Słownik bio-bibliograficzny* I—II, red. R. Gustaw, Poznań 1971—72
- Hube Antiquissimae — *Antiquissimae constitutiones*
- Hurter — H. Hurter, *Nomenclator litterarius theologiae catholicae* I—VI, wyd. F. Pangerl, Innsbruck 1903—1913³

- Jan Furstenhaim — Jan Furstenhaim, *Kronika*, wyd. w: K. Kantak, *Franciszkanie polscy* t. I, Kraków 1937
- Jordan z Giano — *Chronica Fratris Jordani a Jano O.F.M.* w: „Analecta Franciscana”, Quaracchi 1885, t. I
- Kanc. KMK — Kancelaria Kurii Metropolitalnej w Krakowie
- Kanc. PP/P — Kancelaria Prowincji Poznańskiej Sióstr Zmartwychwstańek w Poznaniu
- Kantak Fran — K. Kantak, *Franciszkanie polscy* t. I—II, Kraków 1937—1938
- KDL — Kronika Domu Lokalnego
- KH — „Kwartalnik Historyczny”, Warszawa, Kraków 1887—
- KLOSZ/W — Kancelaria Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Warszawie
- KodDWP — *Kodex dyplomatyczny Wielkiej Polski*, wyd. E. Raczyński Poznań 1840
- KodKKr — *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława*, wyd. F. Piekosiński, cz. 1—2, Kraków 1874—1883 (MMAeH I, VIII)
- KodMłp — *Kodeks dyplomatyczny Małopolski* I—IV, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1876—1905
- KodPol — *Kodeks dyplomatyczny Polski* I—IV, wyd. L. Rzysszczewski, A. Muczkowski i in., Warszawa 1847—48
- KodWłkp — *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski do roku 1444*, I—V, Poznań 1877—1908
- KPP — Kronika Prowincji Polskiej
- KSP — Kronika Szkoły Powszechnej Sióstr Zmartwychwstańek w Częstochowie
- KwP — *Kościół w Polsce* I—, red. J. Kłoczowski, Kraków 1966—
- Lites — *Lites ac res gestae inter Polonos Ordinenque Cruciferorum*, Wyd. I, I. Zakrzewski, J. Karwasińska t. 1—3, Wyd. 2 Poznań—Warszawa 1890—1935
- Łaski LBen — J. Łaski, *Liber beneficiorum archidioecesis gnesnensis* I—II, Gniezno 1880—1881
- Mag. — Magistrat m. Lublina
- MF — „Miscellanea francescana”, Roma 1886—
- MGF — *Monumenta Germaniae Franciscana*, Düsseldorf 1917—
- MKiW — „Miesięcznik Katechetyczny i Wychowawczy”, Lwów 1911—1946
- MPH — *Monumenta Poloniae Historica* I—VI, wyd. A.

- Bielowski (I—V) Lwów 1864—88, VI Kraków 1893
- MPHn — *Monumenta Poloniae Historica — Pomniki Dziejowe Polski Seria nowa*, Kraków 1946 —
- MPV — *Monumenta Poloniae Vaticana I—VIII*, Kraków 1913—1950
- NBG — *Nouvelle biographie generale I—XLVI*, red. F. Hofer, Paris 1857—1866
- NP — „Nasza Przeszłość”, Kraków 1946 —
- N.t.1 — Nekrologi zmarłych sióstr Zmartwychwstania Pana naszego Jezusa Chrystusa, t. 1
- N.t.2 — Nekrologi zmarłych sióstr Zmartwychwstania Pana naszego Jezusa Chrystusa, t. 2
- Perlbach — *Pommerellisches Urkundenbuch*, wyd. M. Perlbach, Danzig 1881
- PHis — „Przegląd Historyczny”, Warszawa 1905 —
- PHS — „Przegląd Historii Sztuki”, Kraków 1929—1935
- PrzP — „Przegląd Polski”, Kraków 1866—1914
- PS — „Polonia Sacra”, Kwartalnik teologiczny, Kraków 1918—1921, 1948—1958
- PSB — *Polski Słownik Biograficzny*, Kraków 1935 —
- RGL — Rząd Gubernialny Lubelski
- RH — „Roczniki Humanistyczne”, Lublin 1949—
- RTK — „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, Lublin 1949—
- RTPNP — „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego”, Poznań 1860—1928
- SdZ — „Stimmen der Zeit” (tyt. poprzedni „Stimmen aus Maria Laach”), Freiburg 1914 —
- SPPF — *Słownik polskich pisarzy franciszkańskich*, red. H. E. Wyczawski, Warszawa 1981—
- SPPP — *Starodawne Prawa Polskiego Pomniki*, wyd. A. Z. Helcel, M. Bobrzyński, i in., t. 1—12, Warszawa 1856—1921
- SPTK — *Słownik polskich teologów katolickich I—IV*, red. H. E. Wyczawski, Warszawa 1981—
- SSrerPol — *Scriptores rerum polonicarum I—XXII*, Kraków 1872—1917
- Theiner Mon — A. Theiner, *Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitimarum historiam illustrantia I—IV*, Roma 1860—1864
- ThPQ — „Theologisch — praktische Quartalschrift”, Linz 1848
- Visitationes — *Visitationes bonorum archiepiscopatus necnon Capituli Gneznensis saeculi XVI*, wyd. B. Ulanowski

- WAPKO. — Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Krakowie. Oddz. Wawel
- Wawel
- WAPL — Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Lublinie
- Wiadomości — „Wiadomości z Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strepy OO. Franciszkanów w Polsce”
- ZD — *Zróżła dziejowe I—XXIV*, wyd. A. Pawiński, A. Jabłonowski, Warszawa 1876—1915
- ZDM — *Zbiór dokumentów małopolskich*, wyd. S. Kuraś i I. Sułkowska-Kuraś, Cz. 1—7, Wrocław 1962—1975 —
- ZKTh — „Zeitschrift für katholische Theologie”, Wien 1877—